
Oletako galtzada

Urigoiena

San Antonio

Txutxufraka

Vulcanoren iturria

Santa Marina (Santa Maña)

Felipe Arrese Beitia

Tellako iturria

Andikoa

Presazelai

Azpikoarri

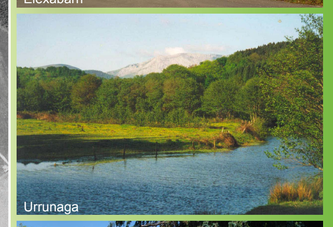

Motxotegi

Ikuspegia Motxotegitik

San Rokē

Udaletxea

Elexabarri

Urrunaga

Mendi ibilbideak

Mekoleta

Astakurutz

Ospitala

LO EGITEKO */ Para dormir/* ***Where to sleep***

Koikili aterpetxea
Artekale, 17
945 45 03 01
info@koikiliaterpetxea.eus

Etxebarri Nekazal Turismoa
Oletakobide, 3
945 45 01 23 / 676 947 523
c.etxebarri@euskalnet.net

Kerizara Nekazal Turismoa
Kerexara auzoa, 2
945 46 14 12 / 945 45 01 69/ 605 771 479

AISIALDIA */ Ocio / What to do*

Hontza Extrem
633468947
www.hontzaextrem.com/eu

JATEKO */ Para comer / Where to eat*

Basaguren Jatetxea
Amaitermin auzoa. Otxandio-Urkiola
errepidea - 48220 ABADIÑO
946 81 52 06

Gomilaz erretegia
Gomilatz auzoa, 4
945 45 03 87

Gure Etxea Jatetxea
Urigoiena, 13
945 45 02 00

Herriko Taberna Oleta
Herriko plaza. Oleta. 01160 Aramaio
945 45 03 63

Korostondo Jatetxea
Gorostondo auzoa, 2
945 45 05 50

Unda Jatetxea
Uribarrena, 8
945 45 01 25

TABERNAK */ Bares / Bars*

Haitz Taberna
Artekale 32
945 45 00 09

Lora Taberna
Artekale 16
677 56 85 80

Kementsu elkartea
Artekale 11
945 45 01 58

Koska Taberna
Plaza Nagusia 3
945 46 14 80

Danoena Taberna
Plaza Nagusia 5
945 45 02 48

Taberna Taberna
Plaza Nagusia 9

BASERRIKO PRODUKTUAK
/ Productos de caserío / Basque products

Padilla gaztaiak ardi gazta
Andoni Padilla. Bengoa, Mekoleta
945 45 01 90

Kerixara ardi gazta
Felix Ajuria Otxandiano. Kerixara baserria
945 45 01 69

Atxeta ardi gazta
Lucio Unda Madinabeitia, Oleta
945 45 01 67

Txori-Errota ardi gazta
Pedro Martin Unzalu Garaigordobil,
Amaitermin (Urkiola)
946 81 08 28

Otxandio... herri baten nortasuna

Herri euskalduna, bitxia eta lasaia da Otxandio. Anboto eta Gorbeia mendizerren artean kokatuta dago, Urkiolak eta bere ibaiadarrek sorturiko harananen bihotzean.

Erdi Aroan Otxandioko haranak merkatari eta bidaiarientzako behinolako garrantzia izan zuen, Gaztela Bizkaiko jaurerriarekin lotzen zuen pasabide natural nagusia baitzen. Garai hartan sortu zuten Otxandioko uria, Errege bide haren ertzean.

Erdi Arotik aurrera Otxandioko etorkizuna baldintzatuko zuen jarduera ekonomiko berri bat indartuz joan zen, errementaritza.

Otxandiok, kontu handiz gorde du bere kultura eta natura ondasuna. Kale hauetatik eta bere natur inguruneetatik osteratxo bat egitea besterik ez dugu horretaz ohartzeko. Hona hemen geure proposamenak.

Se trata de un pueblo euskaldun, singular y tranquilo. Situado entre las cordilleras del Anboto y Gorbeia, en una pequeña llanura surcada por numerosos ríos y riachuelos.

Otxandio constituyó desde tiempos muy remotos una de las principales vías de entrada a Bizkaia para viajeros y mercancías, adquiriendo gran importancia en el comercio entre Castilla y Bizkaia.

A partir de la Edad Media también desarrolló una importante actividad ferrona.

Esta villa ha sabido conservar cuidadosamente su patrimonio cultural y natural, y no hace falta más que hacer un pequeño recorrido por sus calles y su entorno natural para darnos cuenta de esto. He aquí nuestras propuestas.

Otxandio is a unique and quiet Basque town situated between the Anboto and Gorbeia mountain ranges, on a small plain criss-crossed with numerous rivers and streams.

Long ago, Otxandio was one of the main access routes to Bizkaia for travellers and goods, and it became really important for the commerce between Castille and Bizkaia.

As of the Middle Ages, it also developed an important ironworking activity.

This town has been able to carefully preserve its cultural and natural heritage and a short tour of its streets and its natural environment is sufficient for us to realise this. Here are our proposals.

Otxandiok badu zer eskaini...

Uriko kaleetan zehar

Plaza nagusitik hasiko gara, bertan uriko eraikin garrantzitsuenak kokatzen baitira (Udaletxea, Santa Marina (Santa Maña) eliza, bolalekua, pasealekua, pilotalekua, Vulcanoren iturria…). Hortik errege bideak markatzen duen ardatz nagusiari jarraituz uriko bihotzean barneratuko gara (Artekale, Uribarrena, Urigoiena, Arrabal kalea…). Otxandioko historia zintzoki islatzen duen alde zaharrean.

Mugarrietatik ---------- PR-BI 50 (25.1km)

Tradizio handiko ibilbidea dugu hau. Urtean behin otxandioarrek egiten duten mugarrien visita, Basabisitta, ezagutzera ematea du helburu. Ohitura zahar honek XV. mendean Otxandio eta Aramaio artean sortutako auzian du jatorria, mendeetan "Limitaua" izeneko lur eremuaren jabetzari buruz izandako gatazkan. Zailtasun ertain-altuko ibilbidea da eta bere 25 kilometrotan zehar uriko mugetatik ibili eta tontor gehienetara igotzeko aukera eskaintzen digu.

Presazelai- Astakurutz ---------- PR-BI 51 (4.7km)

Ibilbide labur honek Mekoleta auzoraino eramango gaitu, Presazelaiko pagadian zehar. Joana, Urkiola errekari jarraituz egingo dugu. Eta vuelta, aspaldi Otxandio eta Mekoleta batzen zituen galtzadatik. Tartean, edertasun handiko lekuak ezagutu ahal izango ditugu.

Iluntxo- Olazar ---------- PR-BI 52 (6.4km)

Otxandio eta Oleta arteko paraje ederrera eramango gaitu ibilbide labur honek. Ia desnibelik gabeko ibilbide erraz honetan paisaia aniztasunaz gozatu ahal izango dugu.

Pago motzen basoak, ibar naturalak, hilarri bitxiak, galtzadak eta ermita desberdinak ikusi ahal izango ditugu, besteak beste.

Ardoaren eta arrainaren ibilbidea ---------- GR-38

Ardoaren eta arrainaren ibilbidea mandazainen eta merkatarien aintzinako bidea zen. Bizkaiko arrantza- portu nagusiak eta Arabako Errioxa lotzen zituen, besteak beste bi produktu hauen merkataritza garapena baimenduz. Kostara bidean Otxandiotik pasatzen da eta natur eta edertasun handiko paraje naturalak erakusten dizkigu. Zatoz eta ezagutu itzazu!

Bizkaiko bira ---------- GR-123

Izenak berak esaten duen bezala, lurralde historiko honen mendi-ibilbide luzea da (GR). Bere 350 kilometrotan zehar balio naturalistiko handiko lekuetatik igarotzen da: Toloño, Urkiola, Urdaibai, besteak beste.

Otxandio auzo eta herri ezberdinekin lotzen duten herriko bide zahar gehienak ezagutzera ematen dizkigu. Bideak edertasun handiko parajeak ditu ikusgai: pagadi zabal, galtzada zahar, ikuspegi ederrak…Goza ezazu!

Memoriaren ibilbidea ››››››››››› (1.8 km)

Iraganak utzitako lorratzen bila luzaroan ibili ondoren, honako ibilbide honetan laburbildu gura izan ditugu Otxandiok jasandako ondorio lazgarriak Franco jeneralak hasitako gerra ankerraren hastapenetik, 1936ko uztailaren 18an, (22an bonbardatu zuten Otxandio) 1937ko apirilaren 4ra arte, frankistak Otxandion sartu arte.

Ibilbide gehiago *www.otxandio.eus/EU-ES/TURISMOA/IBILBIDEAK* helbidean

Otxandio tiene mucho que ofrecer…

Recorrido por las calles de la villa
Partiendo desde la plaza Nagusia, donde se encuentran los edificios más significativos de la villa (Ayuntamiento, Iglesia de Santa Marina (Santa Maña), Bolalekua, Pasealekua, frontón, fuente de Vulcano) y siguiendo el eje principal que marca Artekale, nos adentramos en el corazón de la Villa (Uribarrena, Urigoiena, Arrabal kalea…), su casco histórico, fiel reflejo de una historia bien conservada.

Ruta por los límites del municipio PR-BI 50 (25.1km)
Recorrido de gran tradición en la villa. Su objeto es dar a conocer la visita que una vez al año realizan los otxandioarras a los mojones que limitan su territorio para comprobar su estado. Esta vieja costumbre, Basabisitta, tiene su origen en un pleito con Aramaio por un terreno llamado "El Limitado".
Se trata de un sendero de dificultad media- alta, que en sus cerca de 25 km accede a gran parte de las cimas límite del municipio (Motxotegi, Mirugain…)

Presazelai- Astakurutz PR- BI 51 (4.7km)
Este Pequeño Recorrido nos acerca al barrio de Mekoleta pasando por el hayedo de Presazelai y volviendo por la vieja calzada que durante muchos años fue el único camino de unión entre Mekoleta y Otxandio.
A lo largo de este recorrido disfrutaremos de parajes de gran belleza.

Iluntxo- Olazar PR-BI 52 (6.4km)
Este Sendero de Pequeño Recorrido nos conduce a un bello paraje situado entre Otxandio y Olaeta. Un sendero fácil de recorrer que nos permite disfrutar de un amplio mosaico de paisajes de gran diversidad: hayedos trasmochos, riberas naturales, curiosas estelas, viejas calzadas, ermitas…

Ruta del vino y el pescado GR- 38
La Ruta del Vino y el Pescado era el antiguo camino de arrieros y mercaderes que unía los principales puertos pesqueros de Bizkaia con la Rioja Alavesa y permitía el comercio de estos dos grandes productos.
A su paso por Otxandio la Ruta discurre por lugares de gran interés paisajístico, naturalístico y cultural que bien merece la pena conocer.

Vuelta a Bizkaia GR 123
La vuelta a Bizkaia recorre el perímetro de nuestro territorio por un Sendero de Gran Recorrido (GR) de marcado carácter montañero. A su paso por Otxandio nos da a conocer gran parte de los viejos caminos de unión entre municipios y barrios. El camino nos deleita con hayedos, calzadas, bellas panorámicas… ¡Disfrútalo!

Ruta de la memoria (1.8 km)
Tras analizar las huellas dejadas por el pasado, hemos querido resumir lo que sufrió Otxandio desde el comienzo de la despiadada guerra iniciada por el general Franco el 18 de julio de 1936 (bombardearon Otxandio el 22 de Julio) hasta el 4 de abril de 1937, fecha en la que los franquistas entraron en la villa.

Más itinerarios en www.otxandio.eus/EU-ES/TURISMOA/IBILBIDEAK

Otxandio has a lot to offer…

Tour of the town streets
Starting from Nagusia square, where the most significant buildings of the town are located and following the main axis marked by Artekale, we reach the heart of the town, its historic quarter, which accurately reflects a well-preserved history.

Route around the boundaries of the municipality PR-BI 50 (25.1 km)
A traditional tour. Its aim is to show the visit which, once a year the people from Otxandio pay to the boundary stones which delimit their territory in order to check their condition. This old custom, Basabisitta, has its own origin in a legal dispute with Aramaio over a piece of land called "El Limitado".
It is a medium- high difficulty route which, along its almost 25 km, reaches most of the delimiting peaks of the municipality (Motxotegi, Mirugain…).

Presazelai- Astakurutz PR-B 51 (4.7 km)
This Short Route takes us to the Mekoleta neighbourhood, past the Presazelai beech wood and back along the old road which for many years was the only way which joined Mekoleta and Otxandio.
Along this route we will enjoy really beautiful spots.

Illuntxu- Olazar PR-BI 52 (6.4 km)
This Short Route takes us to a beautiful spot situated between Otxandio and Olaeta. An easy path which allows us to enjoy a large variety of landscapes: lopped beech trees, natural riverbanks, interesting steles, old roads, chapels…

Fish and wine route GR 38
The Fish and Wine Route was used by muleteers and merchants in the past. It joines the main fishing ports of Bizkaia with Rioja Alavesa and made the trading of these two important products possible.
On its way through Otxandio, the route passes through places of great scenic, naturalistic and cultural interest which are worth knowing.

Tour of Bizkaia GR 123
The tour of Bizkaia runs along the perimeter of our territory on a Long Route (GR) with a remarkable mountainous character. As it goes through Otxandio, it shows most of the old tracks which joined municipalities and neighbourhoods. It will delight us with beech woods, roads, beautiful views…Enjoy it!

Memory route (1.8 km)
After contemplating some of the historical landmarks in Otxandio, it is our wish to summarise in a booklet the suffering of Otxandio between the 18th of July 1936, (when the ruthless war was started by General Franco) (Otxandio was bombed the 22th of July) until the 4th of April 1937 (when Franco's troops entered the village and conquered it).

More to see in www.otxandio.eus/EU-ES/TURISMOA/IBILBIDEAK

www.otxandio.eus

Oinarrizko kartografia: Eusko Jaurlaritza
Eskala: 1/7.500
UTM lauki sarea eta proiekzioa
ETRS89 erreferentzia sistema
Alakanteko itsasoaren batazbesteko mailan oinarritutako altitudea
Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikarako sailburuordetzako datu basea
Toponimia zuzenketak: Euskaltzaindiaren onomastika zerbitzua EUDELen laguntzaz
Diseinua eta maketazioa: INFORLUR S.L.
Lege Gordailua: BI-1311-2016

Cartografía Base: Eusko Jaurlaritza
Eskala :1/7.500
Proiección UTM
Sistema de referencia ETRS89
Altitud según nivel medio de mareas en Alicante
Base de datos de Viceconsejería de política lingüística del GV
Correcciones toponimia: Serv. de Onomástica de Euskaltzaindia /RAIV y EUDEL
Diseño y maquetación: INFORLUR S.L.
Depósito Legal: BI-1311-2016